

Wat heeft die kanker van mij nu in hemelsnaam te maken met 'om mezelf geven'?

U wordt bedankt

'Geef om jezelf. En verklein je kans op kanker.' De nieuwe campagne van KWF Kankerbestrijding roept bij mij vooral verbazing op, en ergernis. Trouwens: ergernis, is dat goed of slecht, qua kankerkans? Ik heb kanker, of ik had het. Dat valt nu nog niet uit te maken. Wat heeft die kanker van mij nu in hemelsnaam te maken met 'om mezelf geven'? Met mijn zelfrespect is alles in orde, ook voordat ik het kreeg, dank u. Mijn celdeling was het probleem, en naar de vraag waarom die op hol sloeg, blijft het gissen. Ook voor KWF. En ik vind het bepaald onprettig dat mijn persoonlijkheid wordt ingezet om mijn ziekte te bestrijden.

Het KWF licht de slogan op een aparte website nader toe. 'Wat niet iedereen weet is dat gezond leven vaak een beschermend effect heeft op het ontstaan van bepaalde soorten kanker. Maar omdat gezond leven een nogal breed en onduidelijk begrip is, lanceert KWF de 6 gouden regels. 6 eenvoudige regels waar je direct mee aan de slag kunt en op die manier kanker minder kans geeft. Want ongeveer de helft van alle kankergevallen wordt veroorzaakt door een ongezonde leefstijl.'

Dan volgt de bekende riedel annex open deur over beweging en gezond eten (goed), roken en overgewicht (slecht), alcohol en zonlicht (matig mee zijn). Hebben we daar nu heus een aparte campagne voor nodig? En bovendien: waarom zo wijzen op individueel gedrag, terwijl leeftijd, leefomstandigheden en wreed noodlot minstens zo belangrijk zijn?

Ja, er staan allerlei voorbehouden in de uitleg: leefstijl heeft 'vaak' een beschermend effect, dus lang niet altijd, en dan alleen op 'bepaalde soorten' kanker en kennelijk niet op andere. Maar dat staat in de uitleg, die je op een specifieke website moet opzoeken. De slogan, die ik ineens overal zie opduiken, van advertenties tot banners op websites, suggereert niets meer en niets minder dan dat kanker iets van doen heeft met zelfrespect, met eigenwaarde en met eigen keuzen.

Misschien is het verstandig het KWF eraan te herinneren dat bij de meest voorkomende kanker in Nederland, te weten borstkanker, je verdornd weinig in de melk te brokkelen hebt. Aan sekse, leeftijd, erfelijkheid, begin van de menstruatie en van de overgang kun je helemaal niets doen. Overgewicht heb ik niet, zuipen doe ik niet. En nee, kinderen krijg of zoog je niet om je risico op kanker te verkleinen. Dat zou immers van weinig respect voor hén getuigen. Bovendien kunnen de bekende risicofactoren voor borstkanker maar de helft van de gevallen verklaren en lijken leefstijlkwesities helemaal geen rol te spelen.

Er is een sterke en al jarenlang toenemende tendens om ziekte vooral uit persoonlijk gedrag te verklaren. Die teneur stuit me tegen de borst. Bij longkanker en roken of overgewicht en diabetes of hartklachten is de link helder, maar zelfs daar is het pertinent niet zo dat 'gezond' gedrag vervolgens zulke ziekten voorkomt. We hebben zoveel minder in de hand dan we zelf wel denken en dan we zelf willen.

Omgekeerd hebben mensen die een ernstige ziekte als kanker oplopen al zo enorm te kampen met hartverscheurende vragen. Waarom ik? Heb ik iets gedaan of iets nagelaten dat dit heeft veroorzaakt? Het erge is dat het antwoord op zulke zielergende vragen buitengewoon futiel is. Niet alleen is persoonlijk gedrag zelden doorslaggevend, op een paar kankersoorten na, maar intussen legt de vraag wel alle last bij de zieke. En die heeft het al zo godvergeten zwaar. Zo'n discussie stapelt last op last en levert erg weinig op, behalve schuldgevoel en priemend wijzende vingers.

Van het KWF had ik beter verwacht. ■